

Lesbrief 5 - De betekenis van de Schrift

Jaar 3

Kim Nataraja

Heel John Main's theologie en onderricht over meditatie is niet alleen gebaseerd op ervaring maar ook op de Schrift. Elk van zijn leringen begint en/of eindigt met een aanhaling uit de Schrift. Ook onder de vroege Christenen werd het belang van deze nadruk op de Schrift fundamenteel geacht. Over het algemeen genomen leefden zij nog steeds deels in een mondelinge cultuur; zij luisterden eerder naar de Schrift dan dat zij deze lazen en memoriseerden wat zij hoorden. Dit wordt duidelijk door een uitspraak van St. Antonius: "Jullie hebben de Schrift gehoord. Dat zou jullie het hoe moeten leren."

St. Antonius (251-356) was het voorbeeld dat de Woestijnvaders en – moeders voor ogen hadden, hoewel hij niet de eerste kluizenaar in de woestijn was. Wel bezocht hij zelf aan het begin van zijn reis verscheidene kluizenaars. Athanasius, een vooraanstaande bisschop uit de begintijd, schreef 'The life of Antony' in het koptisch (357). Dit was erg invloedrijk en bemoedigde de Koptische Christenen om naar de woestijn te trekken, met de woorden van Antonius als hun gids. Zij hielden van harte rekening met zijn advies: "Waar je ook gaat, houd God altijd voor ogen; wat je ook doet grijp altijd naar het getuigenis van de Schrift." De Schrift was hun gids als het ging om hoe ze hun leven moesten leiden. Zij kwamen wekelijks samen voor de 'synaxis', waar de Schrift werd voorgelezen en waar ze de woorden herhaalden. De woorden uit de Schrift werden beschouwd als heilig en vereisten aandacht in volledige toewijding. Een jonge monnik wordt door Abba Nau, een oudere, als volgt berispt: "Waar was je met je gedachten toen we de 'synaxis' zeiden, dat de woorden van de psalm je ontgingen? Weet je niet dat je in de aanwezigheid van God bent en dat je tot God spreekt?" Hierna was het de gewoonte dat ze terugkeerden naar hun cel om te reflecteren op en te herhalen wat ze gehoord hadden. In de Keltische traditie – John Main's erfenis - vinden we dezelfde nadruk op de Schrift: "Door het geschrevene in de Schrift en de component van de schepping wordt het eeuwige licht geopenbaard." (Johannes Scotus Eriugena – 9de eeuw)

In zijn voornaamste werk 'On First Principles' schetst Origines systematisch een langzame, diepe en aandachtige manier om de Schrift te lezen. Hij benadrukt dat er vier niveaus zijn waarop je de Schrift kunt lezen. Hij begint door ons te wijzen op het eerste niveau van Schriftlezing: de tekst letterlijk nemen, terwijl we ons concentreren op de oppervlakkige betekenis – hetgeen op zichzelf belangrijk is. Maar hij beklemtoont dat we verder moeten zoeken naar het insluitende morele onderricht. Als we hier gehoor aan geven bemoedigt hij ons zelfs nog verder te gaan en te kijken

naar de allegorische betekenis van dit tekstgedeelte. Hiermee sloot hij volledig aan bij de de Heilige Paulus: "Hij is het die ons bekwaam heeft gemaakt om dienaren te zijn van een nieuw verbond, niet van de letter maar van de Geest. Want de letter doodt, maar de Geest maakt levend. (2 Kor 3,6) Dit zou ons op zijn beurt uiteindelijk confronteren met de geest van de gegeven tekst, een ontmoeting met de verrezen Christus, hetgeen voor Origines de essentie van de Schrift is: "Zo moet je de Schrift begrijpen – als het enige volmaakte lichaam van het Woord."

De Schrift laat ons een uitstekend fundament voor deze discipline zien. In Lucas lezen we: "Maria bewaarde dit alles in haar hart en dacht erover na." (Lc 2,19) Maria's houding is een prachtig voorbeeld van hoe je met het 'oog van het hart' leest, een intuïtieve manier van lezen. We verbinden ons op een kalme aandachtige en bedachtzame manier intens met de tekst. Deze betrokkenheid op de Schrift werd sinds Origines bekend als de discipline van 'Lectio Divina'. Vanaf de 6de eeuw werd dit een essentieel onderdeel van de Benedictijnse manier van bidden, hetgeen John Main – als Benedictijner monnik – van harte beaamde.